

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 324/2010-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. decembra 2010 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť J. V., O., zastúpeného JUDr. M. S., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cpr/16/2003 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cpr/16/2003 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cpr/16/2003 konal bez zbytočných prietahov.

3. J. V. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II je p o v i n n ý uhradiť J. V. trovy konania v sume 303,31 € (slovom tristotri eur a tridsaťjeden centov) na účet Advokátskej kancelárie JUDr. S. Č., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. júna 2010 doručená sťažnosť J. V., O. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. M. S., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cpr/16/2003.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

„Dňa 30. 06. 2003 bol Okresným súdom Bratislava I prijatý návrh na začatie konania zo dňa 27. 06. 2003 v právnej veci navrhovateľa J. V., rod. V., nar..., trvalo bytom O. proti odporcovi D., a. s., IČO:..., so sídlom B., o náhradu škody (o náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti) vo výške 376.932,80 Sk (12.511,88 EUR) s prísl.. Dňa 04. 09. 2003 nám bolo doručené oznámenie Okresného súdu Bratislava I o tom, že spis bol z dôvodu miestnej príslušnosti postúpený Okresnému súdu Bratislava II. Sťažovateľ doručil Okresnému súdu Bratislava II žiadosť zo dňa 21. 06. 2004, aby súd vo veci konal. Sťažovateľ doručil Okresnému súdu Bratislava II urgenciu zo dňa 02. 08. 2004, keďže napriek uvedenej žiadosti zo dňa 21. 06. 2004, súd vo veci nekonal.

Dňa 02. 12. 2004 sa uskutočnilo v uvedenej veci prvé pojednávanie. Sťažovateľ doručil Okresnému súdu Bratislava II urgenciu zo dňa 17. 06. 2005, nakoľko od uvedeného

pojednávania uskutočneného dňa 02. 12. 2004, i napriek okamžitému predloženiu požadovaných dokladov, súd šesť mesiacov nekonal.

Dňa 10. 11. 2005 sa v uvedenej veci uskutočnilo druhé pojednávanie. Sťažovateľ doručil Okresnému súdu Bratislava II urgenciu zo dňa 03. 05. 2006, nakoľko od uvedeného pojednávania opäť súd šesť mesiacov nekonal.

Dňa 12. 12. 2006 sme na výzvu súdu podali vyjadrenie k znaleckému posudku MUDr. P. M. Keďže súd opäť nekonal, dňa 14. 03. 2007 sťažovateľ súdu zaslal žiadosť, aby vo veci konal a vytýčil pojednávanie. Dňa 19. 04. 2007 sťažovateľ zaslal súdu ďalšiu urgenciu, v ktorej súdu vytýkal, že od podania návrhu uplynula doba takmer 4 rokov a súd vo veci opäť nekonal. Následne dňa 19. 06. 2007 sťažovateľ zaslal súdu ďalšiu urgenciu.

Dňa 06. 11. 2007 sa v uvedenej veci uskutočnilo pojednávanie, takisto dňa 05. 02. 2008. Na pojednávaní dňa 05. 02. 2008 súd rozsudkom rozhodol. Dňa 20. 03. 2008 sťažovateľ proti tomuto rozsudku podal odvolanie. Dňa 07. 05. 2009 sťažovateľ Krajskému súdu Bratislava zaslal žiadosť, v ktorej uviedol, že má vedomosť o tom, že Okresný súd Bratislava II mu predložil spis dňa 19. 06. 2008 na rozhodnutie, zároveň žiadal, aby súd vo veci konal. ...

Ako vyplýva z uvedeného, Okresný súd Bratislava II vo veci nekonal počas viacerých období, a to:

- v čase od podania návrhu (30. 06. 2003) do uskutočnenia prvého pojednávania (02. 12. 2004), t. j. rok a 5 mesiacov,*
- od uskutočnenia prvého pojednávania (02. 12. 2004) do uskutočnenia druhého pojednávania (10. 11. 2005), t. j. vyše 11 mesiacov,*
- od uskutočnenia druhého pojednávania (10. 11. 2005) do uskutočnenia tretieho pojednávania (06. 11. 2007), t. j. 2 roky,*
- od uskutočnenia tretieho pojednávania (06. 11. 2007) do uskutočnenia štvrtého pojednávania (05. 02. 2008), t. j. 3 mesiace,*

čím porušil sťažovateľovo základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Sťažovateľ vidí porušenie svojho ústavného práva v neprímeraných časových prietahoch spôsobených nečinnosťou súdu najmä v čase od uskutočnenia druhého pojednávania do uskutočnenia tretieho pojednávania. Sťažovateľ považuje za potrebné

poukázať na skutočnosť, že ide o konanie začaté na základe návrhu zo dňa 30. 06. 2003, t. j. uvedené konanie trvá cca 7 rokov a doposiaľ nie je právoplatne skončené.

Sťažnosť podáva z toho dôvodu, že o ochrane označeného základného práva nerozhoduje iný súd. Sťažovateľ svojím postupom žiadnym spôsobom nepredlžoval konanie, na základe predvolania sa riadne dostavil na nariadené pojednávania, súdu poskytoval potrebnú súčinnosť.“

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo J. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vo veci navrhovateľa J. V., trvalo bytom O. proti odporcovi D., a. s., so sídlom B., pod sp. zn. 17Cpr/16/2003, porušené bolo.

Okresnému súdu Bratislava II prikazuje, aby v konaní vo veci navrhovateľa J. V., trvalo bytom O. proti odporcovi D., a. s., so sídlom B., o náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, vedenom pod sp. zn. 17Cpr/16/2003, konal bez zbytočných prieťahov.

J. V. priznáva finančné zadostučinenie vo výške 2.323,57 EUR (slovom dvetisícristodvadsaťtri eur päťdesiatsedem centov), ktoré je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť J. V. do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

J. V. priznáva trovy právneho zastúpenia vo výške 303,31 EUR (slovom tristotri eur tridsaťjeden centov) (2 úkony právnej služby po 120,23 EUR - prevzatie a príprava zastúpenia, sťažnosť; 2x režijný paušál po 7,21 EUR, DPH 19%, t. j. 45,69 EUR, DPH z režijného paušálu 2,74 EUR), ktoré je súd povinný zaplatiť na účet vedený v Č., a. s., pobočka Č., č. ú..., a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd 9. septembra 2010 sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cpr/16/2003, prijal na ďalšie konanie uznesením č. k. IV. ÚS 324/2010-14 z 9. septembra 2010.

Na výzvu ústavného súdu z 11. októbra 2010 (okresnému súdu) a z 1. decembra 2010 (právnemu zástupcovi sťažovateľa), aby účastníci konania oznámili, či súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania, právny zástupca sťažovateľa oznámil, že sťažovateľ súhlasí s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Predsedníčka okresného súdu taktiež súhlasila s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania a k sťažnosti sa bližšie nevyjadrila.

Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 17 Cpr/16/2003 ústavný súd zistil takýto stav a priebeh namietaného konania:

Dňa 2. júla 2003 bol Okresnému súdu Bratislava I doručený návrh sťažovateľa na začatie konania s petitom, aby tento súd zaviazal odporcu D., a. s., na zaplatenie náhrady škody v sume 376 932,80 Sk spolu s príslušenstvom (resp. na zaplatenie náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti).

Dňa 18. augusta 2003 Okresný súd Bratislava I rozhodol o postúpení veci (ním pôvodne vedenej pod sp. zn. 18 Ct 19/03) Okresnému súdu Bratislava II z dôvodu miestnej nepríslušnosti (spis bol doručený okresnému súdu 9. októbra 2003).

Dňa 22. augusta 2003 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľa, aby ako vecne a miestne príslušný súd vo veci konal.

Dňa 4. augusta 2004 bola okresnému súdu doručená urgencia sťažovateľa, aby okresný súd ako vecne a miestne príslušný súd nebol vo veci nečinný a aby vo veci konal.

Dňa 2. decembra 2004 okresný súd uskutočnil prvé pojednávanie, na ktorom sťažovateľ navrhol zmenu pôvodného petitu, pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým,

že právny zástupca sťažovateľa založí do spisu všetky relevantné lekárske správy, aby súd zvážil, či nariadi znalecké dokazovanie, pričom súd rozhodne o navrhovanej zmene petitu.

Dňa 10. decembra 2004 sťažovateľ zaslal okresnému súdu odpoveď na jeho výzvu a predložené dokumenty požadované na pojednávaní 2. decembra 2004.

Dňa 22. júna 2005 bola okresnému súdu doručená urgencia sťažovateľa, aby okresný súd vo veci konal.

Dňa 3. októbra 2005 okresný súd uznesením č. k. 17 Cpr 16/03-66 pripustil zmenu petitu pôvodného návrhu na petit: *„odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi sumu 393.994,80 Sk spolu s 13% úrokom z omeškania od 31. augusta 2003 do zaplataenia a mesačne sumu 3.411,- Sk od 1. septembra 2003“*.

Dňa 10. novembra 2005 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že súd bude urgovať vedľajšieho účastníka, a to S., na vyjadrenie sa k návrhu, a následne bude vykonané dožiadanie výsluchom odporcom navrhovanej svedkyne MUDr. B. dožiadaným súdom.

Dňa 9. mája 2006 bola okresnému súdu doručená urgencia sťažovateľa, aby okresný súd vo veci konal (aj vzhľadom na skutočnosť, že do dňa doručenia urgencie nebol v zmysle záverov posledného pojednávania dožiadaný Okresný súd Martin, aby vypočul odporcom navrhovanú svedkyňu).

Dňa 16. mája 2006 okresný súd uznesením č. k. 17 Cpr 16/2003-75 nariadil znalecké dokazovanie, a ako súdneho znalca ustanovil MUDr. M. (ďalej len „znalec“), ktorému uložil povinnosť predložiť znalecký posudok v lehote 80 dní.

Dňa 26. júna 2006 bola okresnému súdu vedľajším účastníkom (S.) zaslaná kompletná spisová dokumentácia sťažovateľa spolu so zdravotným spisom posudkového lekára.

Dňa 22. augusta 2006 okresný súd opakovane vyzval znalca, aby sa najneskôr v lehote 10 dní dostavil na okresný súd pre účely prevzatia spisu a podania znaleckého posudku.

Dňa 29. novembra 2006 bol znalcom okresnému súdu doručený znalecký posudok č. 1/2006.

Dňa 14. decembra 2006 sťažovateľ zaslal vyjadrenie k znaleckému posudku, na podanie ktorého bol vyzvaný 5. decembra 2006.

Dňa 23. apríla 2007 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľa, aby okresný súd vo veci konal a nariadil pojednávanie.

Dňa 6. novembra 2007 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že bude vypočutý posudkový lekár MUDr. H. a súd uloží znalcovi vypracovať dodatok k znaleckému posudku.

Dňa 5. februára 2008 okresný súd uskutočnil pojednávanie, vyhlásil dokazovanie za skončené a vyhlásil rozsudok č. k. 17 Cpr/16/2003-172, ktorým návrh sťažovateľa zamietol.

Dňa 25. marca 2008 bolo sťažovateľom okresnému súdu doručené odvolanie proti rozsudku č. k. 17 Cpr/16/2003-172 z 5. februára 2008.

Dňa 19. mája 2008 bol sťažovateľom okresnému súdu zaslaný písomný nesúhlas s rozhodovaním odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania.

Dňa 20. júna 2008 bol Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) predložený spis okresného súdu spolu s opravným prostriedkom sťažovateľa.

Dňa 11. mája 2009 bola krajskému súdu doručená žiadosť sťažovateľa, aby krajský súd vo veci nariadil pojednávanie a aby vo veci konal.

Dňa 30. novembra 2009 krajský súd uznesením č. k. 8 Co 133/2008-195 napadnutý rozsudok okresného súdu č. k. 17 Cpr/16/2003-172 z 5. februára 2008 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 21. septembra 2010 okresný súd uskutočnil pojednávanie, na ktorom rozhodol rozsudkom č. k. 17 Cpr/16/2003-221, ktorým návrh sťažovateľa zamietol. Rozsudok zatiaľ nenadobudol právoplatnosť, pretože sa sťažovateľ 10. novembra 2010 odvolal (právny zástupca sťažovateľa prevzal rozsudok 4. novembra 2010).

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota účastníka konania neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade

so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS/272/04)) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ústavný súd po preskúmaní spisu sp. zn. 17 Cpr/16/2003 zistil, že predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu na náhradu škody (resp. o návrhu na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti). Po právnej stránke ide o štandardnú vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Zo skutočností uvedených sťažovateľom a ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej zložitosti veci. Vo vzťahu k faktickej zložitosti veci ústavný súd pripustil, že vec vykazuje znaky faktickej zložitosti (potreba zhromaždenia viacerých listinných dôkazov, potreba vykonania znaleckého dokazovania). Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že faktická zložitosť veci má síce svoj podiel na doterajšej dĺžke namietaného konania, avšak nemôže ospravedlniť skutočnosť, že vec ani po uplynutí viac ako 7 a pol roka od podania návrhu nie je právoplatne skončená. Pritom rozhodnutie má pre sťažovateľa mimoriadny význam.

2. Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd uplatnil pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka konania.

Ústavný súd predovšetkým pripúšťa, že procesné úkony, ktoré v doterajšom priebehu napadnutého konania urobil sťažovateľ (zmena žalobného petitu návrhu z 2. decembra 2004, odvolanie podané 25. marca 2008 proti rozsudku vo veci samej z 5. februára 2008, ktorým súd zamietol návrh sťažovateľa), objektívne vplývali na priebeh a dĺžku namietaného konania, keďže vo veci konajúci okresný súd sa s týmito návrhmi sťažovateľa musel vyrovnávať. Zároveň ale ústavný súd konštatuje, že išlo o procesné úkony, ktoré síce ovplyvnili doterajšiu dĺžku namietaného konania, ale išlo o také procesné úkony, na ktorých

uplatnenie má sťažovateľ právo podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a preto ich nemožno pripísať na jeho ťarchu (ale ani na ťarchu okresného súdu).

Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu nezistil žiadnu okolnosť (účasť na pojednávaniach a žiadosti o odročovanie pojednávaní), ktorú by bolo potrebné pripísať na ťarchu sťažovateľa, ktorý je v tomto spore navrhovateľom, v súvislosti s prietahmi v napadnutom konaní.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd súčasne pri posudzovaní veci prihliadal aj na § 100 ods. 1 prvú vetu OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd konštatuje, že v konaní okresného súdu sa opakujú krátkodobé obdobia nečinnosti, resp. nariadovanie pojednávaní so značným časovým odstupom medzi nimi bez ústavne akceptovateľných dôvodov. Takým bolo obdobie od doručenia spisu okresnému súdu 9. októbra 2003 do uskutočnenia prvého pojednávania 2. decembra 2004 (v trvaní 12 mesiacov), obdobie od 10. decembra 2004 do 3. októbra 2005 (keď okresný súd rozhodol o zmene pôvodného petitu návrhu až po 9 mesiacoch) a takmer dvojročné obdobie od 10. novembra 2005 do 6. novembra 2007.

V namietanom konaní okresný súd 5. februára 2008 vyhlásil rozsudok č. k. 17 Cpr/16/2003-172, ktorým meritórne rozhodol tak, že návrh sťažovateľa zamietol.

Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Krajský súd napadnutý rozsudok uznesením č. k. 8 Co 133/2008-195 z 30. novembra 2009 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Obdobie, počas ktorého bol spis na krajskom súde (od 20. júna 2008 do 11. januára 2010), v trvaní 18 mesiacov nemožno pričítať na vrub okresnému súdu. Zrušenie rozsudku okresného súdu však svedčí o neefektívnom postupe okresného súdu, a to predovšetkým vo vzťahu k ním vykonanému dokazovaniu.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia k postupu okresného súdu uviedol:

„V prejednávanej veci odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa obsahuje pomerne rozsiahle odôvodnenie, avšak súd prvého stupňa sa v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal dostatočne so všetkými skutočnosťami rozhodujúcimi pre posúdenie dôvodnosti návrhu navrhovateľa, ktorým sa domáhal proti odporcovi zaplata 393.994,80 Sk spolu s 13% úrokom z omeškania od 31. 8. 2003 do zaplata a mesačne sumy 3.411,- Sk od 1. 9. 2003 v zmysle úpravy petitu návrhu pripustenej uznesením súdu zo dňa 3. 10. 2005 a taktiež sa dôsledne nevysporiadal so všetkými námietkami účastníkov.

Z obsahu spisu vyplýva, že pracovný pomer navrhovateľa u odporcu založený pracovnou zmluvou s právnym predchodcom odporcu zo dňa 1. 10. 1980, skončil výpoveďou podľa § 46 ods. 1 písm. c) Zákonníka práce, teda z dôvodu organizačných zmien. U navrhovateľa bola dňa 13. 2. 2001 zistená choroba z povolania. Po skončení pracovného pomeru u odporcu bol navrhovateľ registrovaný na úrade práce a rozhodnutím zo dňa 22. 10. 1999 mu bola priznaná podpora v nezamestnanosti.

Z uvedeného je zrejmé, že do zistenia choroby z povolania dňa 13. 2. 2001 mu škoda nevznikla. Ďalej z vykonaného dokazovania vyplynulo, že od zistenia choroby z povolania dňa 13. 2. 2001 do 31. 5. 2002 bol navrhovateľ nezamestnaný a nebol uznaný za čiastočne invalidného ani invalidného. Navrhovateľovi bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok rozhodnutím S. zo dňa 19. 11. 2002 a rozhodnutím zo dňa 7. 5. 2004 bol navrhovateľ s účinnosťou od 22. 9. 2003 uznaný za invalidného. Aj znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že u navrhovateľa došlo k chorobe z povolania v súvislosti s jeho pracovným pomerom u odporcu.

Na základe uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru, že záver súdu prvého stupňa o nedostatku príčinnej súvislosti medzi chorobou z povolania navrhovateľa a vznikom škody je predčasný a tento nie je podložený výsledkami vykonaného dokazovania. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa v prejednávanej veci nemožno vylúčiť aj existenciu príčinnej súvislosti a vznikom škody, a to v období od uznania navrhovateľa čiastočne invalidným a následne invalidným najmä vzhľadom na zápisnicu o rokovaní S., pobočka Č. zo dňa 23. 7. 2002 o posudzovaní invalidity na žiadosť nezamestnaného o invalidný dôchodok zo dňa 31. 5. 2002...

Vzhľadom na uvedené zistenia bolo potrebné v predmetnej veci doplniť dokazovanie za účelom zistenia, či v prípade, ak by navrhovateľ netrpel coxatrózou, na základe ktorej bol uznaný za čiastočne invalidného a invalidného, by aj zistená nedoslýchavosť odôvodňovala u neho uznanie čiastočnej invalidity alebo invalidity a v prípade, ak by profesionálna nedoslýchavosť zistená u navrhovateľa ako samostatná diagnóza odôvodňovala priznanie čiastočnej invalidity alebo invalidity, bolo by potrebné znaleckým dokazovaním ustáliť, a to i vzhľadom na postupné zhoršovanie sluchu navrhovateľa, či, ale aj kedy nastal stupeň nedoslýchavosti, ktorý by zakladal nárok na priznanie čiastočnej invalidity prípadne invalidity.

Odvolací súd preto dospel k záveru, že súd prvého stupňa nevykonal dokazovanie v potrebnom rozsahu na zistenie rozhodujúcich skutočností potrebných pre posúdenie dôvodnosti návrhu navrhovateľa a taktiež odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa nie je dostatočne zrozumiteľné a presvedčivé a nespĺňa požiadavky v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p., keď zamietnutie návrhu navrhovateľa odôvodnil len nedostatkom príčinnej súvislosti medzi chorobou z povolania a vznikom škody, pričom splnenie tejto zákonom stanovenej podmienky pre vznik zodpovednosti zamestnávateľa voči zamestnancovi za škodu pri chorobe z povolania posudzoval na základe skutočnosti, že navrhovateľ po skončení pracovného pomeru u navrhovateľa bol nezamestnaný, a preto zhoršenie príjmu z jeho zárobkovej činnosti nie je v príčinnej súvislosti s uvedenou chorobou z povolania, ale toto súvisí so situáciou na trhu práce. S ďalšími skutočnosťami a tvrdeniami účastníkov sa súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nevyporiadal.

Vzhľadom na nedostatočne zistený skutkový stav súdom prvého stupňa, ako aj vzhľadom na nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia súdom prvého stupňa, ktoré má za následok jeho nepreskúmateľnosť a v dôsledku ktorého bola účastníkom aj odňatá reálna možnosť konať pred súdom (§ 221 ods. 1 písm. f) O. s. p.), odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 3 O. s. p.).“

Postup okresného súdu v označenom konaní hodnotí ústavný súd ako taký, ktorému chýbala efektívnosť a účelnosť úkonov a ktorý nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa v primeranom čase a prispel k doterajšej dĺžke namietaného konania.

Napriek tomu, že okresný súd vykonával procesné úkony spojené s prípravou pojednávania, vykonával pojednávania, zabezpečoval dôkazy, vykonal znalecké dokazovanie, doručoval písomnosti, a hoci vo veci rozhodol, konanie nie je právoplatne skončené, čím sa mu nepodarilo odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľa, v ktorom sa sťažovateľ nachádza.

Ústavný súd dospel k záveru, že to tak bolo, a preto vyslovil, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cpr/16/2003 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo ešte namietané konanie právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 17 Cpr/16/2003 v ďalšom období konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie

alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 2 323,57 € z dôvodov uvedených v sťažnosti: „... *predovšetkým dĺžkou nekonania Okresného súdu Bratislava II a celkovou dĺžkou trvania súdneho sporu. Takto uplatnenú sumu sťažovateľ odôvodňuje aj tým, že právna neistota, v ktorej sa dlhodobo nachádza, mu spôsobila nielen materiálnu, ale aj nemateriálnu ujmu. Sťažovateľova ujma spočíva najmä v tom, že kvôli dĺžke trvania uvedeného súdneho konania a vzhľadom na vek sťažovateľa, sa sťažovateľovi trvalo zhoršuje zdravotný stav. Žalovaná suma, na ktorú má podľa skutočností uvedených v návrhu na začatie konania a podľa listinných dôkazov sťažovateľ nárok, by sťažovateľovi pomohla, keďže by ju mohol využiť na zlepšenie kvality svojho života. Súčasne právoplatne neukončeným konaním trvá u sťažovateľa stav právnej neistoty.*“

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý si vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 17 Cpr/16/2003 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci sťažovateľa nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľovi finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. M. S. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2009, ktorá bola 721,40 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 240,46 € (za dva úkony právnej služby) a 2 x 7,21 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) + 19 % DPH v sume 48,43 €. Úhrada bola priznaná v celkovej sume 303,31 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2010